

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม เทคโนโลยีและสารสนเทศ ส่งผลให้เกิดความไม่สมดุลระหว่างการพัฒนาประเทศ ทางด้านวัตถุกับด้านจิตใจ ทำให้ความเจริญทางด้านวัตถุเข้ามามีอิทธิพลครอบงำจิตใจ ของมนุษย์ให้เต็มไปด้วยความเห็นแก่ตัว แกร่งแย่งชิงดี ชิงเด่น โดยไม่คำนึงถึง ความผิดชอบชั่วดี ขาดความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ทั้งสังคมเมืองและสังคมชนบท สภาพสังคมที่ เกิดขึ้นในปัจจุบัน เป็นจุดบอดและเป็นความเสื่อมถอยทางคุณธรรมจริยธรรม และ อาจเป็นต้นเหตุที่ทำให้สังคมไทยก้าวไปสู่จุดวิกฤตได้ คุณธรรม จริยธรรมจึงเป็นสิ่ง ที่สำคัญ สำหรับทุกคนในสังคมที่จำเป็นต้องรับการปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก หรือเมื่อยังเป็น นักเรียนนักศึกษาอยู่เพราะเป็นช่วงเวลาที่สามารรถเรียนรู้และได้รับการปลูกฝังความคิดที่ ถูกต้องได้ง่ายโดยเฉพาะระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ดังนั้น การที่จะ ดำรงชีวิตให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ก็จะต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมโลก ยุคโลกาภิวัตน์ได้ โดยมีวิจาร์ณญาณ และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก การศึกษา จึงเป็นกระบวนการสำคัญที่จะพัฒนาสังคมและชีวิตมนุษย์ให้อยู่ได้อย่างมีความสุข โดยการศึกษจะต้องให้ความรู้ คู่กับคุณธรรม จริยธรรมหรือส่งเสริมความเจริญ ทางด้านวัตถุ โดยไม่ละเลยความเจริญ ทางด้านจิตใจของคนในสังคม นอกจากนี้ การศึกษายังเป็นกุญแจสำคัญที่จะพัฒนา คนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชที่ทรงกล่าวว่า “นอกจากการศึกษาจะสอนให้คนเก่ง แล้วจำเป็นอย่างยิ่งที่จะอบรมให้ดีพร้อมกันไปด้วย ประเทศเราจึงจะได้คนที่มีคุณภาพ คือ ทั้งเก่ง ทั้งดีมาเป็นกำลังของบ้านเมือง ให้ความเก่ง เป็นปัจจัยและพลังสำหรับการ สร้างสรรค์และให้ความดีเป็นปัจจัยเพื่อประคับประคองหนุนนำความเก่งให้เป็นไปในทางที่ ถูกที่อำนวยผลเป็นประโยชน์อันพึงประสงค์

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 จึงกำหนดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาทางด้านสังคมและการศึกษา ดังมาตรา 26, 27, 30, 32 และ 37 ที่กล่าวถึงสิทธิเสรีภาพในการอยู่ร่วมกันโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ภายใต้ความแตกต่างทางเพศ ศาสนา วัฒนธรรม และชนบทรวมประเพณี เพื่อเป็นกรอบในการอยู่ร่วมกันในสังคมไม่ให้เกิดความรุนแรง ความแตกแยก และเกิดความไม่เป็นระเบียบในการบริหารงานหน่วยงานภาครัฐที่เอื้อต่อความต้องการของประชาชนสำหรับแนวการพัฒนาทางการศึกษา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 80 ซึ่งกล่าวถึงแนวทางในการจัดการศึกษาและจุดมุ่งหมายของการศึกษามีใจความว่า “พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติกฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข” (ราชกิจจานุเบกษา, 2550) จะเห็นได้ว่าแนวนโยบายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มุ่งที่จะกำหนดกรอบในการอยู่ร่วมกัน และพัฒนามนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นผู้ที่มีความคุณธรรม จริยธรรม เคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น ซึ่งจะนำไปสู่สังคมที่สันติสุขในอนาคต

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) เป็นกฎหมายแม่บทที่เชื่อมต่อกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ เพื่อเป็นหลักฐานในนโยบายแห่งรัฐด้านการศึกษา จากบทบัญญัติในมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายทางการศึกษา โดยมีแนวทางในการจัดการศึกษาตามมาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ และมาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในข้อ 4 ระบุว่า

การจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พุทธศักราช 2555 - 2559) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทย ให้มีคุณธรรมและมีความรอบรู้อย่างเท่าทันให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะทักษะ และความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 1-2) พุทธศักราช 2554 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, หน้า 1) พบว่าที่ผ่านมา ประเทศไทย ประสบผลสำเร็จในการจัดบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเข้าถึงประชากรวัยเรียน อย่างน่าพอใจ อย่างไรก็ตามยังมีปัญหาคุณภาพการศึกษาที่ต้องเร่งพัฒนาอีกมาก ซึ่งปัญหาหนึ่งที่ยังไม่เป็นที่น่าพอใจก็คือการขาดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงได้กำหนดกลยุทธ์ในการปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ผ่านมา ประกอบกับข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคนในสังคมไทย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความเหมาะสมชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมายสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนในแต่ละระดับ นอกจากนั้นได้กำหนดโครงสร้าง เวลาเรียนพื้นฐาน และเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้น อีกทั้งได้ปรับ

กระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียน เกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับ และเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 1-2) ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดค่านิยม 12 ประการ ซึ่งประกอบด้วย 1) มีความรักชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม 3) กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ 4) ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม 5) รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม 6) มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ ห่วงดีต่อผู้อื่น เพื่อแม่และแบ่งปัน 7) เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง 8) มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ 9) มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 10) รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่ายจำหน่าย และพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อม เมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี 11) มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่างๆ หรือกิเลส มีความละเอียดรอบคอบต่อบาปตามหลักของศาสนา 12) ดำเนินถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติมากกว่าให้ประชาชนชาวไทยนำมาประพฤติปฏิบัติเพื่อสร้างสังคมที่มีความสงบสุข (พัสนช เหาตะวานิช, 2557, ออนไลน์)

ในการพัฒนาความมีวินัย และความซื่อสัตย์ มีข้อจำกัดเรื่องเนื้อหาซึ่งค่อนข้างเป็นนามธรรมรูปแบบการเรียนการสอนยังขาดความน่าสนใจ จึงได้มีการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างค่านิยม ความมีวินัย และความซื่อสัตย์สำหรับนักเรียนโดยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การบรรยาย การศึกษาด้วยตัวเอง กระบวนการกลุ่ม การทำแบบฝึกหัด รายบุคคล การระดมความคิด การอภิปรายกลุ่มย่อย และการใช้สื่อที่หลากหลาย ที่จะช่วยแก้ไขข้อจำกัดในเรื่องเนื้อหาที่เป็นนามธรรมให้เป็นการเรียนรู้ที่น่าสนใจ

โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” ได้จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากการสำรวจสภาพปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนส่วนหนึ่งมีปัญหาด้านความมีวินัย และความซื่อสัตย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งนักเรียนมักจะละเลยการปฏิบัติหน้าที่ นักเรียนมาสาย การแต่งกาย ทรงผม จากการสังเกตพฤติกรรมในการเรียนการสอนในเวลาเรียน พบว่านักเรียนขาดความอดทน

ในช่วงเวลาเรียนในการพัฒนานักเรียนให้มีการประพฤติปฏิบัติตามค่านิยม โดยผ่านกระบวนการต่างๆ เริ่มจากการสร้างการรับรู้และความเข้าใจ การสร้างกระบวนการในการปลูกจิตสำนึกและการเสริมสร้างค่านิยม นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” ยังขาดความตระหนักและให้ความร่วมมือ ในการปฏิบัติตามค่านิยม มีจำนวนค่อนข้างน้อยทำให้การเสริมสร้างค่านิยมไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนด จึงเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นว่าปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นกับนักเรียน เป็นเสมือนภัยเงียบที่เกิดจากการขาดความมีวินัย และความซื่อสัตย์ของนักเรียน (โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา”, 2558, หน้า 25)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและสนใจพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างค่านิยม ความมีวินัย และความซื่อสัตย์สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครสกลนครซึ่งพบว่านักเรียนยังขาดค่านิยม 2 ด้าน 1) ความมีระเบียบวินัย 2) ซื่อสัตย์สุจริต และให้การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างค่านิยม ความมีวินัย และความซื่อสัตย์ สำหรับนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครสกลนครเกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างยั่งยืน ที่นำไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติสุข

คำถามของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดคำถามสำหรับการวิจัยไว้ ดังนี้

1. หลักสูตรเพื่อเสริมสร้างค่านิยม ความมีวินัย และความซื่อสัตย์ สำหรับนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครสกลนครมีองค์ประกอบใดบ้าง
2. ความรู้ ความเข้าใจของนักเรียน หลังการเรียนรู้ ตามหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างค่านิยม ความมีวินัย และความซื่อสัตย์ สำหรับนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครสกลนครสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่ อย่างไร

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างค่านิยม ความมีวินัย และความซื่อสัตย์ สำหรับนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครสกลนครอยู่ในระดับใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างค่านิยม ความมีวินัย และความซื่อสัตย์ สำหรับนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครสกลนคร

2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจด้านความมีวินัย และความซื่อสัตย์ ของนักเรียน ระหว่างก่อนและหลังการเรียนรู้ตามหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างค่านิยม ความมีวินัย และความซื่อสัตย์ สำหรับนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครสกลนคร

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างค่านิยม ความมีวินัย และความซื่อสัตย์สำหรับนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครสกลนคร

สมมติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ความรู้ ความเข้าใจ ด้านความมีวินัยและความซื่อสัตย์ของนักเรียน หลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างค่านิยม ความมีวินัย และความซื่อสัตย์สำหรับนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครสกลนคร

2. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างค่านิยม ความมีวินัย และความซื่อสัตย์สำหรับนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครสกลนครอยู่ในระดับมาก

ความสำคัญของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีความสำคัญ ดังนี้

1. ได้หลักสูตรเพื่อเสริมสร้างค่านิยม ความมีวินัย และความซื่อสัตย์สำหรับนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครสกลนครที่มีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้พัฒนานักเรียนได้
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาอื่นๆ หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” หรือของโรงเรียนอื่นๆ ต่อไป
3. ได้สารสนเทศที่โรงเรียนใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา ค่านิยมของนักเรียนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างค่านิยม ความมีวินัย และความซื่อสัตย์สำหรับนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครสกลนครผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งพัฒนาค่านิยม ด้านความมีวินัยและความซื่อสัตย์สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครสกลนคร ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับค่านิยมหลักคนไทย 2 ด้าน ประกอบด้วย 1) ความมีระเบียบวินัย 2) ความซื่อสัตย์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557, ออนไลน์)

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ประจำปีการศึกษา 2560 จำนวน 117 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” สังกัดเทศบาลนครสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ประจำปีการศึกษา 2560 จำนวน 34 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2553, หน้า 123)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้มี ดังต่อไปนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ หลักสูตรเพื่อเสริมสร้างค่านิยม ความมีวินัย และความซื่อสัตย์ สำหรับนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครสงขลา

3.2 ตัวแปรตาม คือ

3.2.1 ความรู้ ความเข้าใจ ของนักเรียนด้านความมีวินัย และ ความซื่อสัตย์

3.2.2 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างค่านิยม ความมีวินัย และความซื่อสัตย์ สำหรับนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครสงขลา

4. เวลาที่ใช้ในการทดลอง

ระยะเวลาที่ใช้ในการทำวิจัย การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการในปีการศึกษา 2560 ระหว่างวันที่ 8 มกราคม – 21 กุมภาพันธ์ 2561 ทดลองสัปดาห์ละ 3 วันๆ ละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 18 ชั่วโมง

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดของการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างค่านิยม ความมีวินัย และความซื่อสัตย์ สำหรับนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครสงขลาผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ค่านิยมด้านความมีวินัยและความซื่อสัตย์

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้านความมีวินัย ความซื่อสัตย์ แล้วนำมาบูรณาการเป็นกรอบแนวคิด การวิจัย ซึ่งประกอบด้วย 1) มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ 2) ความซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม 3) สมรรถภาพ สำคัญของผู้เรียน 4) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของ (พัสนช เทาตะวานิช, 2557, ออนไลน์) คุณธรรมที่ต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับคนไทยมี 9 ประการของสำนักงาน คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2542, หน้า 3-4) คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์

ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2546, หน้า 93–107) คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 6) ประกอบด้วย 1) ชยัน 2) ความประหยัด 3) ความซื่อสัตย์ 4) มีวินัย 5) สุภาพ 6) สะอาด 7) ความสามัคคี 8) มีน้ำใจ คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุขของ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 7) คุณธรรม 9 ประการของ กระทรวงศึกษาธิการ (2554, หน้า 7) ประกอบด้วย 1) ชยัน 2) ประหยัด 3) ซื่อสัตย์สุจริต 4) มีวินัย 5) สุภาพ 6) สะอาด 7) สามัคคี 8) มีน้ำใจ ซึ่งความหมายของคุณธรรม เหมือนกับคุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการ 9) กตัญญู มาตรฐานและตัวบ่งชี้เพื่อการประเมิน คุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบ 2 (2551, หน้า 34) ของสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) นอกจากนั้นยังศึกษางานวิจัยของ รุ่งทิวา จันทร์วัฒนวงษ์ (2549, หน้า 195–196) คือ 1) ความขยัน 2) ความซื่อสัตย์ 3) ความรับผิดชอบ 4) ความอดทน 5) ความประหยัด 6) ความมีวินัย 7) ความเมตตา 8) ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ 9) ความเสียสละ 10) ความกตัญญู กตเวที วรินทรา บั๊นงาม (2549, หน้า 5); อุไร ชีรัมย์ (2550, หน้า 5); พัฒนา งามธนาการ (2551, หน้า 5); จิตดนอม กงสะเด็น (2552, หน้า 5)

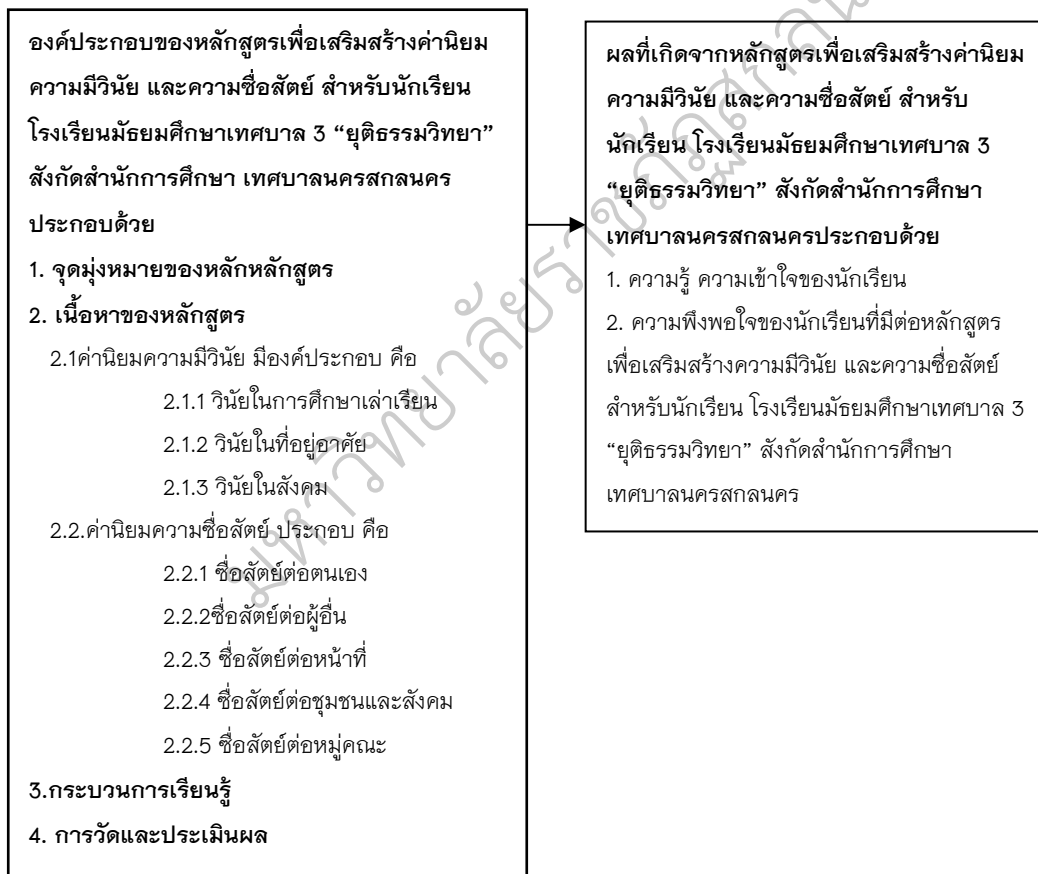
2. การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างค่านิยม ความมีวินัย และ ความซื่อสัตย์นักเรียน

2.1 องค์ประกอบของหลักสูตรผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี ผลการวิจัย เกี่ยวกับหลักสูตร สรุปองค์ประกอบของหลักสูตรมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมาย 2) เนื้อหาสาระ 3) กระบวนการเรียนรู้ และ 4) การวัดและประเมินผล ยุทธพงษ์ กัยวรรณ, 2541, หน้า 10; อ่าง บัวศรี, 2542, หน้า 8–9; กรมวิชาการ, 2545, หน้า 6–58; บุญชม ศรีสะอาด, 2546, หน้า 11; พิสนุ ฟองศรี, 2549, หน้า 134–135; อัคพงศ์ สุขมาตย์, 2553, หน้า 149–151; Taba, 1962, p. 341; Ralph Tyler, 1968, p.1; Nicholls, 1978, p. 17; Kerr, 1989, p. 16

2.2 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร ปราโมทย์ จันทร์เรือง, 2548, หน้า 38; วิชาญ พันธุ์ประเสริฐ, 2551, หน้า 15; Saylor, Alexander & others, 1981, p. 70; liva, 1988, p. 26; Taba, 1962, p. 131 ของ Saylor, Alexander & others, 1981, pp. 30–39; Fox, 1991, p. 264 อ้างถึงใน พิเชฏญ์ จัปจิตต์, 2550, หน้า 132;

วิชาญ พันธุ์ประเสริฐ, 2551, หน้า 15; ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์, ธวัชชัย ชัยจิระฉายา, ปราณี สังขะตะววรรณ, 2553, หน้า 1-43 และบุญเลี้ยง ทุมทอง, 2553, หน้า 221
 สรุประบวนการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างค่านิยม ความมีวินัย และความซื่อสัตย์
 สำหรับนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษา
 เทศบาลนครสกลนครมี 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การกำหนดจุดมุ่งหมาย 2) การจัดเนื้อหาสาระ
 ของหลักสูตร 3) การนำหลักสูตรไปใช้และ 4) การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อ
 พัฒนาเสริมสร้างควมมีวินัย และความซื่อสัตย์สำหรับนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา
 เทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครสกลนคร
 ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้นเกี่ยวกับความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย จึงกำหนดคำนิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรหมายถึง การสร้างเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร โดยใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตร คือ ยกร่างหลักสูตรจัดทำเป็นสาระการเรียนรู้ กำหนดเป้าหมาย และเวลาเรียน ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. ค่านิยมหมายถึง สิ่งที่สังคมถือว่ามีความพึงปรารถนาต้องการให้เป็นเป้าหมายของสังคมและปลูกฝังให้สมาชิกของสังคมยึดถือเป็นเป้าหมายในการดำเนินชีวิต

3. หลักสูตรเพื่อเสริมสร้างค่านิยม ความมีวินัย และความซื่อสัตย์สำหรับนักเรียน หมายถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอน เรื่อง ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” ประกอบด้วยวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้าง มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรระดับท้องถิ่นซึ่งสถานศึกษานำข้อมูลสภาพที่เป็นปัญหาหรือความต้องการในชุมชนและสังคมประกอบด้วย

3.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร หมายถึง ความมุ่งหวังของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างค่านิยม ความมีวินัย และความซื่อสัตย์ สำหรับนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” สังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลนครสกลนครที่จะให้เกิดแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา”ภายหลังการใช้หลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่ต้องการ และเป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดและประเมินได้ โดยคาดหวังว่าเมื่อกำหนดและดำเนินการตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้ว ผู้ใช้หลักสูตรจะเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ทักษะ และความพึงพอใจ

3.2 เนื้อหาสาระหมายถึง สาระสำคัญของความรู้ที่นำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรเสริมสร้างค่านิยมความมีวินัยความซื่อสัตย์ เป็นสิ่งเร้าเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และเกิดคุณลักษณะตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมาย เป็นสิ่งกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้มีองค์ประกอบ ดังนี้

3.2.1 วินัยหมายถึง ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ สำหรับควบคุม ความประพฤติทางกาย วาจา ของคนในสังคมให้เรียบร้อยดีงาม เป็นแบบแผน อันหนึ่งอัน เดียวกัน จะได้อยู่ร่วมกันด้วยความสุขสบาย ไม่กระทบกระทั่งซึ่งกันและกัน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

3.2.1.1 วินัยในการศึกษาเล่าเรียน หมายถึง การที่นักเรียน สามารถควบคุมตนเองให้ประพฤติ ปฏิบัติ อย่างมีระเบียบแบบแผน มี เหตุผลและ เป้าหมายในการเพิ่มพูนความรู้ เพื่อพัฒนาตนเอง

3.2.1.2 วินัยในที่อยู่อาศัย หมายถึง การที่นักเรียนสามารถควบคุม ตนเอง โดยการประพฤติ ปฏิบัติ อย่างสม่ำเสมอในการรักษาความสะอาด ความเป็น ระเบียบของบ้านเรือนที่อยู่อาศัยมีการจัดตกแต่งที่อยู่อาศัยให้น่าอยู่

3.2.1.3 วินัยในสังคม หมายถึง การที่นักเรียนสามารถประพฤติ ปฏิบัติ อย่างมีระเบียบแบบแผน ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม เคารพปฏิบัติ ตามกฎหมาย หรือข้อบังคับของสังคม รู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ของตนเอง

3.2.2 ความซื่อสัตย์ หมายถึง การปฏิบัติตนที่ถูกต้องเหมาะสมใน เรื่องของการประพฤติ ปฏิบัติตัวอย่างตรงไปตรงมา ที่ถูกต้องเหมาะสม อันพึงปฏิบัติต่อ ตนเอง ผู้อื่น และต่อสังคม โดยที่สามารถจะเลือกประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ควรกระทำ เว้นสิ่งที่ควรเว้น

3.2.2.1 ซื่อสัตย์ต่อตนเองหมายถึง การที่นักเรียน รู้สึกผิดชอบชั่วดีและเกรงกลัวต่อการกระทำพฤติกรรมที่แสดงออกคือตรงไปตรงมา ไม่พูดหลอกลวง ไม่อยากได้ของผู้อื่น ยอมรับผิดจากการกระทำของตนเอง

3.2.2.2 ซื่อสัตย์ต่อผู้อื่นหมายถึง การที่นักเรียนมีความจริงจังต่อ ผู้อื่น ไม่กล่าวคำเท็จ รักษาคำพูดที่ให้ไว้กับผู้อื่น ไม่เอาเปรียบ ไม่ถือเอาของผู้อื่นมาเป็น ของตนโดยไม่ได้รับอนุญาต

3.2.2.3 ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ หมายถึงการที่นักเรียนรักษาความลับ ผลประโยชน์ และทรัพย์สินต่างๆ เพื่อให้ข้อมูลถูกต้องและไม่บิดเบือนจากความเป็นจริง และการปฏิบัติตามระเบียบหรือกฎข้อบังคับต่างๆ

3.2.2.4 ซื่อสัตย์ต่อชุมชนและสังคมหมายถึง การที่นักเรียน มีความรับผิดชอบต่อสังคม รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของ ตนเองไม่ละทิ้งหน้าที่ของตนเอง

3.2.2.5 ซื่อสัตย์ต่อหมู่คณะ หมายถึง การที่นักเรียนมีความประพฤติตรงต่อเวลา ต่อหน้าที่ มีความจริงใจ ไม่มีความลำเอียง ต่อหมู่คณะไม่ทุจริต คดโกง ทั้งทางตรงและทางอ้อม

3.3 กระบวนการเรียนรู้ หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินงาน โดยการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้แก่นักเรียน เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมหรือศักยภาพและพฤติกรรมของ นักเรียนให้ดีขึ้น

3.4 การวัดและประเมินผล หมายถึง วิธีการตรวจสอบ รวบรวมข้อมูล และติดตามผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ในระดับใด มีส่วนใดบ้าง ที่ควรมีการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติให้บังเกิดผลดียิ่งขึ้นต่อไป

4. ความรู้ ความเข้าใจ หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นถึงการจำและการระลึกได้ ถึงความคิด วัตถุ และปรากฏการณ์ต่างๆ ซึ่งเป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่ายๆ และเป็น ความสามารถทางสติปัญญาในการขยายความรู้ ความจำ ให้กว้างออกไปจากเดิมอย่าง สมเหตุสมผล และความสามารถในการแปลความหมาย

5. ความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึกชอบ พอใจ ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 เกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการทดลองใช้หลักสูตร ความเหมาะสม ของเนื้อหา กิจกรรม สื่อ การวัดประเมินผล และเวลาในการใช้หลักสูตร ซึ่งวัดได้จาก แบบสอบถามความพึงพอใจ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. เทคนิควิธีการสอน หมายถึง สำนักงานเทศบาลนครสกลนคร ซึ่งทำ หน้าที่ดำเนินการบริหารและจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อพัฒนาสาระ การเรียนรู้หลักสูตรสถานศึกษา